

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις των άρθρων 19, 20, 29, 30, 33, 35, 40 έως 46 της Οδηγίας 2013/34/ΕΕ σχετικά με «τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και συναφείς εκθέσεις επιχειρήσεων ορισμένων μορφών, την τροποποίηση της Οδηγίας 2006/43/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση των Οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου» (Ε.Ε. L 189 της 29ης Ιουνίου 2013) και στις διατάξεις της Οδηγίας 2014/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (Ε.Ε. L 330/1 της 15ης Νοεμβρίου 2014) «για την τροποποίηση της Οδηγίας 2013/34/ΕΕ όσον αφορά τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών και πληροφοριών για την πολυμορφία από ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις και ομίλους», και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού

I. Γενικές Παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε μετά την επεξεργασία του από τη Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, αποτελείται από δύο (2) Μέρη και πενήντα τέσσερα (54) άρθρα.

Με τις διατάξεις του Πρώτου Μέρους (άρθρα 1 - 8) ενσωματώνονται στο εσωτερικό δίκαιο της χώρας μας ορισμένες διατάξεις των Οδηγιών 2013/34/ΕΕ και 2014/95/ΕΕ σχετικώς προς τις υποχρεώσεις των κεφαλαιουχικών εταιριών ως προς την έκθεση διαχείρισης του διοικητικού συμβουλίου, τη δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης και τη δημοσιότητα των οικονομικών τους καταστάσεων. Τροποποιούνται, επίσης, οι διατάξεις του άρθρου 26 του

ν. 3693/2008, σχετικώς προς την έκθεση ελέγχου των νόμιμων ελεγκτών επί των ετήσιων καταστάσεων και θεσπίζεται υποχρέωση των μεγάλων εταιρειών οι οποίες δραστηριοποιούνται στην εξορυκτική βιομηχανία ή την υλοτόμηση πρωτογενών δασών να καταρτίζουν και να δημοσιεύουν, σε ετήσια βάση, έκθεση για τις πληρωμές τους προς κυβερνήσεις.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του άρθρου 1, με τις οποίες ενσωματώνονται στο εσωτερικό δίκαιο οι διατάξεις των άρθρων 19 και 19α της Οδηγίας 2013/34/ΕΕ, όπως προστέθηκαν με την περίπτωση 1 του άρθρου 1 της Οδηγίας 2014/95/ΕΕ, αντικαθίστανται οι διατάξεις των άρθρων 43α του κ.ν. 2190/1920 και της παραγράφου 3 του άρθρου 22 του ν. 3190/1955 ως προς την ετήσια έκθεση διαχείρισης του διοικητικού συμβουλίου και τη «μη χρηματοοικονομική κατάσταση που περιέχει πληροφορίες, στον βαθμό που απαιτείται για την κατανόηση της εξέλιξης, των επιδόσεων, της θέσης και του αντικτύπου των δραστηριοτήτων [μεγάλων ανωνύμων εταιρειών], σε σχέση, τουλάχιστον, με περιβαλλοντικά, κοινωνικά και εργασιακά θέματα, τον σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου, την καταπολέμηση της διαφθοράς και θέματα σχετικά με τη δωροδοκία». Επίσης, αντικαθίστανται οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 98 του ν. 4072/2012 ως προς τη δημοσιότητα των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων των ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών. Με τις διατάξεις του άρθρου 2, με τις οποίες ενσωματώνονται στο εσωτερικό δίκαιο της χώρας οι διατάξεις του άρθρου 20 της Οδηγίας 2013/34/ΕΕ και της παραγράφου 2 του άρθρου 1 της Οδηγίας 2014/95/ΕΕ, προστίθεται νέο άρθρο 43ββ στον κ.ν. 2190/1920 ως προς τη Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης την οποία είναι υποχρεωμένες να υποβάλλουν οι ανώνυμες εταιρείες με κινητές αξίες δεκτές προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά. Με τις διατάξεις του άρθρου 3, με τις οποίες ενσωματώνονται στο εσωτερικό δίκαιο της χώρας οι διατάξεις των άρθρων 29 της Οδηγίας 2013/34/ΕΕ και 29α της Οδηγίας 2013/34/ΕΕ, όπως αυτό προστέθηκε με την Οδηγία 2014/95/ΕΕ, προστίθεται νέο άρθρο 107Α στον κ.ν. 2190/1920 σχετικώς προς την ετήσια έκθεση διαχείρισης και τη «μη χρηματοοικονομική κατάσταση» που πρέπει να συντάσσουν όμιλοι οι οποίοι έχουν υποχρέωση σύνταξης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Με τις διατάξεις του άρθρου 4, με τις οποίες ενσωματώνονται στο εσωτερικό δίκαιο της χώρας οι διατάξεις των άρθρων 30 παρ. 1 και 32 της Οδηγίας 2013/34/ΕΕ, αντικαθίστανται διατάξεις του κ.ν. 2190/1920 (άρθρα 25, 43β, 109, 131 και 135), του ν. 3190/1955 (άρθρα 10 και 22) και του ν. 4072/2012 (άρθρα 69 και 251) σχετικώς προς τις απαιτήσεις δημοσίευσης των οικονομικών καταστάσεων. Με τις διατάξεις του άρθρου 5, με τις οποίες ενσωματώνονται στο εσωτερικό δίκαιο της χώρας οι διατάξεις του άρθρου 33 της Ο-

δηγίας 2013/34/ΕΕ, αντικαθίσταται η παράγραφος 1α του άρθρου 22α του κ.ν. 2190/1920 σχετικώς προς την ευθύνη για την κατάρτιση και τη δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων και της έκθεσης διαχείρισης. Με τις διατάξεις του άρθρου 6, με τις οποίες ενσωματώνονται στο εσωτερικό δίκαιο της χώρας οι διατάξεις του άρθρου 35 της Οδηγίας 2013/34/ΕΕ, αντικαθίσταται το άρθρο 26 του ν. 3693/2008 σχετικώς προς την έκθεση ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων. Με τις διατάξεις του άρθρου 7, με τις οποίες ενσωματώνονται στο εσωτερικό δίκαιο της χώρας οι διατάξεις των άρθρων 41, 42, 43, 44, 45 και 46 της Οδηγίας 2013/34/ΕΕ, προστίθεται Κεφάλαιο 16 στον κ.ν. 2190/1920 (άρθρα 144 έως 146) σχετικώς προς τις εκθέσεις πληρωμών προς κυβερνήσεις, τις οποίες υποχρεούνται να καταρτίζουν και να δημοσιεύουν, σε ετήσια βάση, οι μεγάλες ανώνυμες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην εξορυκτική βιομηχανία ή την υλοτόμηση πρωτογενών δασών. Παράλληλα, τροποποιούνται διατάξεις των ν. 3190/1955 και 4072/2012, ώστε οι διατάξεις του νέου Κεφαλαίου 16 του κ.ν. 2190/1920 να εφαρμόζονται αναλόγως τόσο στις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης όσο και στις ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες. Με τις διατάξεις του άρθρου 8 τίθενται μεταβατικές και τροποποιούμενες διατάξεις.

Το Δεύτερο Μέρος του νομοσχεδίου διαρθρώνεται σε πέντε (5) Κεφάλαια και περιλαμβάνει σαράντα έξι άρθρα (9-54).

Συγκεκριμένως, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' (άρθρα 9-13) θεσπίζονται ρυθμίσεις αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού. Μεταξύ άλλων, ρυθμίζονται θέματα σχετικώς με το προσωπικό της Μόνιμης Ελληνικής Αντιπροσωπείας (ΜΕΑ) στον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Αναπτύξεως (ΟΟΣΑ) και το προσωπικό του Γραφείου του Οικονομικού Συμβούλου στη Γενεύη, με την προσθήκη άρθρων 66Α και 67Α στο π.δ. 116/2014 «Οργανισμός του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας» και την κατάργηση των άρθρων 40 και 43 του π.δ. 178/2000 «Οργανισμός του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας». Με τις προτεινόμενες διατάξεις, μεταξύ άλλων, καθορίζονται εκ νέου οι θέσεις του προσωπικού των ως άνω γραφείων, τα απαιτούμενα προσόντα των υπηρετούντων σε αυτά και ο τρόπος πλήρωσης των εν λόγω θέσεων (άρθρο 9). Επίσης, ρυθμίζονται θέματα δαπανών των γραφείων της Μόνιμης Ελληνικής Αντιπροσωπείας (ΜΕΑ) στον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Αναπτύξεως (ΟΟΣΑ) και του Οικονομικού Συμβούλου στη Γενεύη και αποδοχών του προσωπικού τους (άρθρο 10), και τίθενται μεταβατικές διατάξεις που αφορούν τη διάρκεια της υπηρεσίας του Μόνιμου Αντιπροσώπου και του Αναπληρωτή του, καθώς και την εντός ενός έτους άρση των αποσπάσεων των υπηρετούντων υπαλλήλων στα ως άνω γραφεία (άρθρο 11).

Τέλος, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την εκκαθάριση της εταιρείας «Ελληνικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε. (άρθρο 12), και θεσπίζεται η δυνατότητα απόσπασης, μετάταξης και μεταφοράς μονίμων υπαλλήλων ή υπαλλήλων ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του δημοσίου τομέα στον Οργανισμό Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (άρθρο 13).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' (άρθρο 14) θεσπίζονται ρυθμίσεις αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ. Συγκεκριμένως, επιχειρούνται διορθωτικές παρεμβάσεις (Αιτιολογική Έκθεση σελ. 2) στον ν. 4314/2014 «Α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014–2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.6.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του ν. 3419/2005 (Α 297) και άλλες διατάξεις» διά της τροποποίησης, συμπλήρωσης και κατάργησης διατάξεών του. Μεταξύ άλλων, προβλέπεται η σύσταση επιτροπών για την αξιολόγηση των Προγραμμάτων Τοπικής Ανάπτυξης με απόφαση των αναφερόμενων Υπουργών, ενώ δεν απαιτείται πλέον η εισήγηση του οικείου Περιφερειάρχη για τον καθορισμό των διαδικασιών συντονισμού και διαχείρισης των «Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων» (ΕΔΕΤ) και των κριτηρίων επιλογής των Ενδιάμεσων Φορέων για την υλοποίηση Προγραμμάτων Τοπικής Ανάπτυξης (παρ. 1.α). Περαιτέρω, ορίζονται τα καθήκοντα του Προϊσταμένου της Εθνικής Αρχής Συντονισμού ΕΣΠΑ (ΕΑΣ) (παρ. 2), η Ειδική Υπηρεσία με την επωνυμία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας» μετονομάζεται σε «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Τομέα Απασχόλησης και Κοινωνικής Οικονομίας», συνιστώνται νέες Ειδικές Υπηρεσίες (Επιτελικές Δομές ΕΣΠΑ) στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, και ρυθμίζονται θέματα σχετικώς με τις αρμοδιότητες και το προσωπικό τους (παρ. 3). Επίσης, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τη διαδικασία ένταξης των απαλλοτριώσεων στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) (παρ. 4). Εν συνεχεία, ορίζονται ο «Υπεύθυνος Επεξεργασίας» και οι «Εκτελούντες την Επεξεργασία» των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των υποκειμένων που συμμετέχουν στις πράξεις οι οποίες συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των επιχειρησιακών προγραμμάτων, και εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των προαναφερόμενων δραστηριοτήτων (παρ. 10). Τέλος, παρέχεται εξουσιοδότηση για τη σύσταση, συγκρότηση και λειτουργία μητρώου αξιολο-

γητών για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας (ΕΠΑΛΘ) (παρ. 16).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ΄ (άρθρα 15-22) ρυθμίζονται θέματα αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας. Μεταξύ άλλων, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την ανάπτυξη και αδειοδότηση των Επιχειρηματικών Πάρκων και των Οργανωμένων Υποδοχέων Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων διά της τροποποίησης διατάξεων του ν. 3982/2011 «Απλοποίηση της αδειοδότησης τεχνικών επαγγελματικών και μεταποιητικών δραστηριοτήτων και επιχειρηματικών πάρκων και άλλες διατάξεις». Μεταξύ άλλων, προβλέπεται ότι, για την ίδρυση Επιχειρηματικού Πάρκου, απαιτείται, εφεξής, η υποβολή τεχνικής προκαταρκτικής μελέτης των έργων υποδομής στη θέση της τεχνικής προμελέτης έργου, μειώνεται η απαιτούμενη έκταση για τη σταδιακή ανάπτυξη Επιχειρηματικού Πάρκου από δύο χιλιάδες (2.000) στρέμματα σε χίλια (1.000) στρέμματα, ενώ τροποποιούνται και συμπληρώνονται οι διατάξεις που αφορούν την εισφορά σε γη και σε χρήμα όσον αφορά τον καθορισμό και τη λειτουργία «Επιχειρηματικών Πάρκων Εξυγίανσης» (ΕΠΕ) (άρθρο 15). Επίσης, ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την αντικατάσταση και τη θεώρηση των αδειών τεχνικών επαγγελματιών (άρθρο 16), την αντιστοίχιση των υφισταμένων αδειών ηλεκτρολόγων εγκαταστατών και ηλεκτρολόγων συντηρητών (άρθρο 17), τη διαδικασία θεώρησης των αδειών άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας των ψυκτικών [νοούνται οι ασκούντες το επάγγελμα του ψυκτικού] εγκαταστάσεων (άρθρο 18), και τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων μονάδων δραστηριοτήτων μέσης όχλησης εντός της Περιφέρειας Αττικής (άρθρο 19). Περαιτέρω, παρατείνεται έως την 31.03.2017 η υποχρέωση συμμόρφωσης των επιχειρήσεων αρτοποιίας στις απαιτήσεις του νόμου 3526/2007 σχετικά με τις προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας επιχειρήσεων αρτοποιίας, ιδίως όσον αφορά τις ελάχιστες διαστάσεις των προβλεπόμενων χώρων εγκατάστασης και λειτουργίας τους (άρθρο 21).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ΄ (άρθρα 23-28) ρυθμίζονται θέματα αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή (άρθρα 23-28). Συγκεκριμένως, μεταξύ άλλων, θεσπίζεται η υποχρέωση των προμηθευτών, οι οποίοι υποχρεωτικώς εγγράφονται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) και προτίθενται να συνάπτουν συμβάσεις εξ αποστάσεως με τους καταναλωτές, να καταχωρίζουν τη σχετική δραστηριότητα στο Γ.Ε.ΜΗ. (άρθρο 23). Η ίδια υποχρέωση θεσπίζεται και για τους φορείς παροχής υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας, οι οποίοι εγγράφονται στο Γ.Ε.ΜΗ. (άρθρο 24). Επίσης, επιμηκύνεται ο χρόνος προσωρινής λειτουργίας εταιρείας, σε περίπτωση αποχώρησης όλων των εταίρων πλην

ενός, μέχρι της εισόδου νέου εταίρου, από δύο (2) σε τέσσερεις (4) μήνες (άρθρο 27). Τέλος, καταργείται η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 31 του ν. 4321/2015, συμφώνως προς την οποία, «[α]ν κατά το χρόνο διάλυσης νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας δεν έχουν εξοφληθεί όλες οι υποχρεώσεις του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, οι, κατά το χρόνο διάλυσης αυτών, μέτοχοι ή εταίροι κεφαλαιουχικών εταιρειών με ποσοστό συμμετοχής τουλάχιστον δέκα (10%) τοις εκατό ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρο με το νομικό πρόσωπο ή τη νομική οντότητα για την καταβολή των οφειλόμενων ασφαλιστικών εισφορών, πρόσθετων τελών, προσαυξήσεων και λοιπών επιβαρύνσεων (...)» (άρθρο 28).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ε' (άρθρα 29-54) ρυθμίζονται επί μέρους θέματα του νομοθετικού πλαισίου της άσκησης τουριστικών επαγγελματιών και λειτουργίας τουριστικών εγκαταστάσεων, καθώς και σειρά άλλων ζητημάτων. Συγκεκριμένως, μεταξύ άλλων, συμπεριλαμβάνονται στις τουριστικές επιχειρήσεις του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 4276/2014 τα επιβατηγά αυτοκίνητα δημόσιας χρήσης χωρίς μετρητή (λιμουζίνες) με οδηγό, και παρέχεται εξουσιοδότηση για τον καθορισμό της διαδικασίας χορήγησης, με κοινή υπουργική απόφαση, Ειδικού Σήματος Λειτουργίας για τα ως άνω οχήματα. Περαιτέρω, καταργείται για τα κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα, εκτός των κατασκηνώσεων, και για τα ενοικιαζόμενα επιπλωμένα δωμάτια-διαμερίσματα, η υποχρέωση επικόλλησης ειδικού θεωρημένου αυτοκόλλητου σήματος νόμιμης λειτουργίας σε κάθε δωμάτιο αυτών, καθώς και, κατά συνέπεια, η επιβολή προστίμου στους φορείς οι οποίοι δεν συμμορφώνονται με την εν λόγω υποχρέωση. Επίσης, ρυθμίζεται εκ νέου η απαγόρευση εγκατάστασης σκηνών, ρυμουλκούμενων, ημιρυμουλκούμενων και αυτοκινούμενων τροχόσπιτων σε αρχαιολογικούς χώρους, αιγιαλούς, παραλίες, παρυφές δημόσιων δασών και εν γένει κοινόχρηστους χώρους, ενώ επιτρέπεται πλέον η προσωρινή τους στάθμευση (Αιτιολογική Έκθεση σελ. 15) (άρθρο 31). Περαιτέρω, προβλέπεται ότι η άσκηση προσφυγής κατά διοικητικών κυρώσεων που επιβάλλονται από τις Περιφερειακές Υπηρεσίες Τουρισμού (Π.Υ.Τ) δεν αναστέλλει τη σφράγιση καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος ή κολυμβητικής δεξαμενής (άρθρο 33), συνιστάται Γραφείο Υποστήριξης Αερολιμένα Θεσσαλονίκης «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ», στην Π.Υ.Τ. Κεντρικής Μακεδονίας (άρθρο 36) και καθορίζεται εκ νέου ο τρόπος κατάθεσης και απόδοσης της συμμετοχής του Ελληνικού Δημοσίου στα μικτά κέρδη των καζίνο Πάρνηθας και Κέρκυρας (άρθρο 37).

Επίσης, με τις διατάξεις των Τροπολογιών οι οποίες ενσωματώθηκαν στο κείμενο του νομοσχεδίου ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, λοιπά θέματα αρμο-

διότητας διάφορων Υπουργείων. Συγκεκριμένως, μεταξύ άλλων, ρυθμίζονται θέματα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Ρυθμίζονται θέματα εκπαιδευτικού προσωπικού και σχολικών συμβούλων (άρθρο 39) και θέματα της Γενικής Γραμματείας Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς. Μεταξύ άλλων, συνιστάται στη Διεύθυνση Διά Βίου Μάθησης του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Τμήμα Εκπαίδευσης και Κατάρτισης σε Καταστήματα Κράτησης, και ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τις αρμοδιότητες και τη λειτουργία του (άρθρο 42). Επίσης, εισάγονται ρυθμίσεις που αφορούν τον τομέα της έρευνας (άρθρο 43). Περαιτέρω, μεταξύ άλλων, ρυθμίζονται θέματα του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, καθώς και των ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ που υπάγονται σε αυτό, σχετικώς με την καθαριότητα και τη φύλαξη των κτηρίων του (άρθρο 44). Επίσης, παρατείνεται έως 31.10.2016 το έργο και η χρηματοδότηση των Κοινωνικών Δομών Άμεσης Αντιμετώπισης της Φτώχειας (άρθρο 45), καθώς και η χορήγηση των παροχών του προγράμματος λήψης άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης του ν. 4320/2015 έως την 31.12.2016 (άρθρο 46). Διευρύνεται ο σκοπός της εταιρείας «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης Ανώνυμη Εταιρεία» (ΗΔΙΚΑ ΑΕ) διά της τροποποίησης του Καταστατικού της (Άρθρο Πέμπτο του ν. 3607/2007), και ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τη λειτουργία της εταιρείας και τη διασφάλιση του απορρήτου κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, όπως αυτά που αφορούν την κοινωνική πρόνοια, την υγεία και το φορολογικό απόρρητο, συμφώνως προς τις διατάξεις του ν. 2472/1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» και του άρθρου 17 του ν. 4174/2014 «Φορολογικές διαδικασίες και άλλες διατάξεις» (άρθρο 49). Επίσης, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν το δικαίωμα άσκησης του επαγγέλματος του ξεναγού και τις επιχειρήσεις τουριστικών καταλυμάτων. Μεταξύ άλλων, προσδιορίζονται εκ νέου οι επιβαλλόμενες κυρώσεις στις επιχειρήσεις τουριστικών καταλυμάτων που διαπιστώνεται ότι λειτουργούν, χωρίς να πληρούν τις τεχνικές και λειτουργικές προδιαγραφές της κατηγορίας στην οποία έχουν δηλώσει ότι κατατάσσονται, και θεσπίζεται η υποχρέωσή τους να αναρτούν σε εμφανές σημείο της επιχείρησής την «Καρτέλα Ενημέρωσης Πελάτη» (άρθρο 50). Ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τους υπαίθριους σταθμούς αυτοκινήτων οι οποίοι βρίσκονται εντός του Ιστορικού Κέντρου της πόλεως των Πατρών (άρθρο 51). Περαιτέρω, παρέχεται η

δυνατότητα σύστασης Ανώνυμης Εταιρείας για τη φιλοξενία του θεσμού «Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης» σε περίπτωση σχετικής υποψηφιότητας (άρθρο 52). Με τις διατάξεις του άρθρου 53 παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη να επιτρέπει, με απόφασή του, στα πλαίσια της εκτέλεσης «εθνικού εθίμου», δια χορηγήσεως σχετικής άδειας από τις κατά τόπους Αστυνομικές Αρχές, την ελεγχόμενη κατασκευή και χρήση φωτοβολίδων, βεγγαλικών, κροτίδων ή άλλων σχετικών υλικών. Τέλος, στο άρθρο 54 ορίζεται η έναρξη ισχύος του παρόντος.

II. Παρατήρηση επί του τίτλου του νομοσχεδίου

Δεδομένου ότι κατά την επεξεργασία του υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχεδίου από την αρμόδια Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου ενσωματώθηκε στο κείμενό του πληθώρα διατάξεων διάφορων αντικειμένων, θα ήταν σκόπιμο να απαλειφθεί από το τέλος του τίτλου του νομοσχεδίου η φράση «αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού».

III. Παρατήρηση επί του Κεφαλαίου Ε΄

Επισημαίνεται ότι ενώ ο τίτλος του Κεφαλαίου Ε΄ είναι «Ρυθμίσεις Θεμάτων Τουρισμού», το εν λόγω Κεφάλαιο (άρθρα 29-54) περιλαμβάνει πληθώρα διατάξεων αρμοδιότητας περισσότερων υπουργείων και διάφορων αντικειμένων.

Ως εκ τούτου, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο να περιλαμβάνονται στο εν λόγω Κεφάλαιο οι διατάξεις των άρθρων 29-38 οι οποίες αφορούν θέματα Τουρισμού, και να δημιουργηθεί νέο Κεφάλαιο ΣΤ΄ υπό τον τίτλο «Λοιπές Διατάξεις», στο οποίο θα περιληφθούν οι διατάξεις των άρθρων 39-54.

Επίσης, θα ήταν σκόπιμο, για τους ίδιους λόγους, το άρθρο 50, οι διατάξεις του οποίου αφορούν, επίσης, θέματα Τουρισμού, να ενσωματωθεί στο Κεφάλαιο Ε΄ με αντίστοιχη αναρίθμηση των λοιπών άρθρων των Κεφαλαίων Ε΄ και ΣΤ΄.

IV. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 14 παρ. 1

Στην προτεινόμενη διάταξη της περ α. του παρόντος, δια της οποίας αντικαθίσταται η περ. β. της παραγράφου 7 του άρθρου 13 του ν. 4314/2014, γίνεται αναφορά στα άρθρα 33 και 34 του Κανονισμού.

Προφανώς πρόκειται για τα άρθρα 33 («Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων») και 34 («Ομάδες τοπικής δράσης») του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, «περί καθορισμού κοινών δια-

τάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006».

Εν προκειμένω, για λόγους σαφήνειας και πληρότητας, θα ήταν σκόπιμο να συμπληρωθεί η διάταξη διά παραπομπής στον ως άνω Κανονισμό.

2. Επί του άρθρου 14 παρ. 3

Με τις διατάξεις της παρ. 3 περ. α. του παρόντος, δια της οποίας αντικαθίσταται η παράγραφος 6 του άρθρου 18 του ν. 4314/2014, ορίζεται ότι:

«6.β. Στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης συνιστάται νέα Ειδική Υπηρεσία με την επωνυμία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης».

6.γ. Στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης συνιστάται νέα Ειδική Υπηρεσία με την επωνυμία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Τομέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης».

Εν προκειμένω, η προτεινόμενη περ. 6.β, αν αυτή είναι η βούληση του νομοθέτη, πρέπει να συμπληρωθεί ως εξής:

«6.β. Στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης συνιστάται νέα Ειδική Υπηρεσία με την επωνυμία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Τομέα Κοινωνικής Ασφάλισης».

3. Επί του άρθρου 18

Στο δεύτερο εδάφιο της αντικαθιστάμενης δια του παρόντος νέας παρ. 3 του άρθρου 9 του προεδρικού διατάγματος 1/2013 ορίζεται ότι «[το] παράβολο του άρθρου 8 παράγραφος 5 που ορίζεται ως τετραπλάσιο καταβάλλεται και εάν η καθυστέρηση υπερβαίνει το ένα έτος, αλλά είναι μικρότερη των πέντε ετών».

Εν προκειμένω, για λόγους σαφήνειας και εφαρμογής της διάταξης, θα ήταν χρήσιμο να διευκρινισθεί αν το ως άνω παράβολο ορίζεται τετραπλάσιο από το προβλεπόμενο στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του προεδρικού δια-

τάγματος 1/2013, το οποίο καθορίζεται δυνάμει του άρθρου 5 παρ. 13 και 15 του ν. 3982/2011, διά της έκδοσης κοινής υπουργικής απόφασης η οποία καθορίζει το ύψος του.

Υπό το φως των ανωτέρω, η εν λόγω διάταξη πρέπει να συμπληρωθεί ως εξής: «[το] παράβολο του άρθρου 8 παράγραφος 5, το οποίο ορίζεται ως τετραπλάσιο του προβλεπόμενου στην παράγραφο 4, καταβάλλεται και εάν η καθυστέρηση υπερβαίνει το ένα έτος, αλλά είναι μικρότερη των πέντε ετών».

4. Επί του άρθρου 19

Με τις προτεινόμενες διατάξεις προβλέπεται η τροποποίηση των διατάξεων του άρθρου 16 παρ. 2γ και παρ. 4 του ν. 3325/2005 «Ίδρυση και λειτουργία βιομηχανικών-βιοτεχνικών εγκαταστάσεων στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης και άλλες διατάξεις». Με την τροποποίηση των εν λόγω διατάξεων, οι οποίες αφορούν τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων δραστηριοτήτων μέσης όχλησης στην Αττική, καθώς και την αλλαγή ή συμπλήρωση της δραστηριότητάς τους, επιδιώκεται αναδιατύπωση και αποσαφήνιση των διατάξεων, διότι, με την ισχύουσα διατύπωση εμποδίζεται ο εκσυγχρονισμός των μονάδων μέσης όχλησης στην Αττική τόσο σε εκείνες τις περιοχές Γενικής Κατοικίας όπου δεν προβλέπεται από τη χρήση γης η εγκατάσταση μονάδων μέσης όχλησης όσο και στις περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 16 παρ. 4 του ν. 3325/2005 (Αιτιολογική Έκθεση σελ. 12).

Εν προκειμένω, μολοντί δεν τροποποιείται το καθεστώς χρήσης γης της εν λόγω περιοχής, μπορεί να δημιουργηθεί προβληματισμός κατά πόσον ο κατά παρέκκλιση της υφιστάμενης χρήσης γης, εκσυγχρονισμός, καθώς και η αλλαγή ή και συμπλήρωση της δραστηριότητας των ως άνω μονάδων, εναρμονίζεται προς τις επιταγές του άρθρου 24 παρ. 2 του Συντάγματος, κατά το οποίο, η χωροταξική ανάπτυξη και πολεοδομική διαμόρφωση της χώρας γίνεται βάσει ορθολογικού σχεδιασμού, υπαγορευόμενου από πολεοδομικά κριτήρια, συμφώνως προς τη φυσιογνωμία, τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες κάθε περιοχής, με σκοπό να εξυπηρετείται η λειτουργικότητα των οικισμών και η εξασφάλιση των καλύτερων δυνατών όρων διαβίωσης των κατοίκων. Κατά πάγια νομολογία, απαγορεύεται, κατ' αρχήν, η λήψη μέτρων που επιφέρουν επιδείνωση των όρων διαβίωσης και υποβάθμιση του υπάρχοντος φυσικού ή του διαγραφόμενου από την ισχύουσα πολεοδομική νομοθεσία οικιστικού περιβάλλοντος (ΣτΕ [Ολ] 27/2014).

5. Επί του άρθρου 20

Με την προτεινόμενη ρύθμιση ορίζεται ότι, η διάταξη του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 35 του ν. 4210/2013, συμφώνως προς την οποία, «σε περίπτωση που το προϊόν της εκκαθάρισης δεν επαρκεί για την πληρωμή των αποζημιώσεων, (...) το Δημόσιο συμμετέχει κατά το απολύτως αναγκαίο μέτρο στην πληρωμή τους, μετά από τη μεταφορά των σχετικών κονδυλίων (...), εφαρμόζεται και για το προσωπικό των θυγατρικών της ΕΟΜ-MEX ΑΕ, το οποίο αποχώρησε προς συνταξιοδότηση μία τριετία πριν τη θέση των εταιρειών σε εκκαθάριση, συμφώνως προς το άρθρο 16 του ν. 4038/2012, σε περίπτωση ύπαρξης μη παραγεγραμμένων απαιτήσεων αποζημίωσης.

Εν προκειμένω, δεν προκύπτει με σαφήνεια αν η καταβολή της αποζημίωσης, στην οποία αναφέρεται η υπό ψήφιση διάταξη, αφορά γεγεννημένη αξίωση βάσει των ισχυουσών διατάξεων κατά τον χρόνο της αποχώρησης προς συνταξιοδότηση ή αν η εν λόγω αξίωση θεσπίζεται για πρώτη φορά διά της υπό ψήφιση διάταξης.

6. Επί του άρθρου 22

Δεδομένου ότι το προτεινόμενο άρθρο αφορά τροποποίηση διατάξεων του ν. 3982/2011, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο να απαλειφθεί, και να προστεθεί ως παράγραφος 8 στο άρθρο 15 του παρόντος, το οποίο αφορά, επίσης, τροποποιήσεις διατάξεων του αυτού νόμου, με αντίστοιχη αναρίθμηση των επόμενων άρθρων του νομοσχεδίου.

7. Επί του άρθρου 42 παρ. 7.α)

Στην προτεινόμενη διάταξη γίνεται αναφορά στον καθορισμό των αμοιβών των αναφερόμενων προσώπων βάσει της υπουργικής απόφασης της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 3867/2008, αντί της παρ. 2 του εν λόγω άρθρου του ν. 3867/2008.

8. Επί του άρθρου 44

Με την προτεινόμενη διάταξη επιδιώκεται να παρασχεθεί η δυνατότητα να συναφθούν ατομικές συμβάσεις μίσθωσης έργου ή παροχής υπηρεσιών με φυσικά πρόσωπα, τα οποία εργάζονταν ή εργάζονται στον καθαρισμό ή τη φύλαξη των παραπάνω φορέων βάσει οποιασδήποτε έννομης σχέσης ή σύμβασης, συναφθείσης είτε απ' ευθείας με τους φορείς αυτούς είτε με τρίτα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, στα οποία είχε ανατεθεί η παροχή υπηρεσιών

καθαριότητας ή φύλαξης στους ως άνω φορείς, προκειμένου να παρέχουν υπηρεσίες φύλαξης και καθαριότητας σε εν γένει υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και σε νομικά πρόσωπα που εποπτεύονται από αυτό.

Η σύναψη των παραπάνω συμβάσεων έργου ή παροχής υπηρεσιών θα είναι δυνατόν να επιχειρηθεί μετά από σχετική απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ή του Διοικητικού τους Συμβουλίου ή της Διοίκησης ή του κατά περίπτωση αρμόδιου οργάνου τους, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδική διάταξης νόμου.

Εν προκειμένω, όμως, δημιουργείται προβληματισμός ως προς τα κριτήρια επιλογής μεταξύ περισσότερων υποψηφίων για τη σύναψη των εν λόγω συμβάσεων, λαμβανομένου υπόψη ότι οι υποψήφιοι θα είναι πιθανόν πολλαπλάσιοι σε σχέση με τις προτεινόμενες συμβάσεις, δεδομένου ότι δεν τίθεται περιορισμός ως προς τη χρονική στιγμή, στο παρελθόν, κατά την οποία αυτοί παρείχαν, αμέσως ή εμμέσως, τις υπηρεσίες τους, ή ως προς τη διάρκεια της παροχής αυτών των υπηρεσιών.

Επισημαίνεται συναφώς ότι στην παρ. 5 της υπό ψήφιση διάταξης, διά της οποίας παρέχεται εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων που αφορούν τη διαδικασία, τους όρους και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετικά με τις ως άνω συμβάσεις με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, δεν παρέχονται συγκεκριμένες κατευθύνσεις προς ρύθμιση ως προς τα ζητήματα αυτά και, ιδίως, ως προς τα κριτήρια επιλογής.

9. Επί του άρθρου 51

Με την προτεινόμενη διάταξη θεσπίζεται δυνατότητα χορήγησης άδειας λειτουργίας για υπαίθριους σταθμούς αυτοκινήτων εντός των διοικητικών ορίων του παραδοσιακού τμήματος των Πατρών, με χρονική ισχύ 3 ετών, κατά παρέκκλιση των υφιστάμενων χρήσεων γης της περιοχής. Μολονότι δεν τροποποιείται το καθεστώς χρήσεων γης της εν λόγω περιοχής, δημιουργείται προβληματισμός κατά πόσον η κατά παρέκκλιση των υφιστάμενων χρήσεων γης λειτουργία των σταθμών ως ανωτέρω εναρμονίζεται προς τις επιταγές του άρθρου 24 παρ. 2 του Συντάγματος, κατά το οποίο, η χωροταξική ανάπτυξη και πολεοδομική διαμόρφωση της χώρας γίνεται βάσει ορθολογικού σχεδιασμού, υπαγορευόμενου από πολεοδομικά κριτήρια, συμφώνως προς τη φυσιογνωμία, τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες κάθε περιοχής, με

σκοπό να εξυπηρετείται η λειτουργικότητα των οικισμών και η εξασφάλιση των καλύτερων δυνατών όρων διαβίωσης των κατοίκων. Κατά πάγια νομολογία, απαγορεύεται, κατ' αρχήν, η λήψη μέτρων που επιφέρουν επιδείνωση των όρων διαβίωσης και υποβάθμιση του υπάρχοντος φυσικού ή του διαγραφόμενου από την ισχύουσα πολεοδομική νομοθεσία οικιστικού περιβάλλοντος (ΣτΕ [ΟΛ] 27/2014) [βλ., σχετικώς, την από 9.12.2014 Έκθεση της Επισημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί του νομοσχεδίου «Ρυθμίσεις θεμάτων Μεταφορών, Τηλεπικοινωνιών και Δημοσίων Έργων» (ν. 4313/2014) παρατήρηση υπ' αριθμ. 7].

10. Επί του άρθρου 53

Με την προτεινόμενη διάταξη θεσπίζεται η δυνατότητα αναγνώρισης, με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού - Αθλητισμού και Προστασίας του Πολίτη, δραστηριοτήτων οι οποίες επαναλαμβάνονται σταθερώς, από γενιά σε γενιά, και αποτελούν σημαντικό κομμάτι της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας, ως «εθνικά έθιμα», και προβλέπεται ότι, με την ίδια απόφαση, θα ορίζεται ο Φορέας Υλοποίησης του «εθνικού εθίμου» και οι ελάχιστες προβλέψεις του Κανονισμού Οργάνωσης, Λειτουργίας και Διεξαγωγής του. Περαιτέρω, ορίζεται ότι με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του του ν. 456/1976 «Περί Φωτοβολίδων και Πυροτεχνημάτων», θα επιτρέπεται, στα πλαίσια της εκτέλεσης του εθνικού εθίμου, δια χορηγήσεως σχετικής άδειας από τις κατά τόπους Αστυνομικές Αρχές, η ελεγχόμενη κατασκευή και χρήση φωτοβολίδων, βεγγαλικών, κροτίδων ή άλλων υλικών σχετικών με τις διατάξεις του ως άνω νόμου.

Οι ανωτέρω ρυθμίσεις εντάσσονται, συμφώνως προς την προτεινόμενη διάταξη, ως τρίτη παράγραφος στο κείμενο του άρθρου 5 του ν. 456/1976 «Περί Φωτοβολίδων και Πυροτεχνημάτων».

Εν προκειμένω, δεδομένου ότι το ρυθμιστικό πεδίο των δύο πρώτων εδαφίων της προτεινόμενης διάταξης είναι ευρύτερο, διότι αφορά τα «εθνικά έθιμα» γενικώς, και όχι μόνον τα αναφερόμενα στο τρίτο εδάφιο, θα ήταν σκόπιμο είτε να αποτελέσουν περιεχόμενο ξεχωριστού άρθρου είτε το κείμενο του προτεινόμενου άρθρου να διαμορφωθεί ως εξής:

«1. Με Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού - Αθλητισμού και Προστασίας του Πολίτη θα αναγνωρίζονται ως εθνικά έθιμα, δραστηριότητες οι οποίες επαναλαμβάνονται σταθερά από γενιά σε γενιά και αποτελούν σημαντικό κομμάτι της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας. Με

την ίδια απόφαση θα ορίζεται ο Φορέας Υλοποίησης του εθνικού εθίμου και οι ελάχιστες προβλέψεις του Κανονισμού Οργάνωσης, Λειτουργίας και Διεξαγωγής του εθνικού εθίμου.

2. Στο άρθρο 5 του ν. 456/1976 «Περί Φωτοβολίδων και πυροτεχνημάτων» (ΦΕΚ 277/Α/19-10-1976) προστίθεται τρίτη παράγραφος, με το έξης περιεχόμενο: «Με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος, θα επιτρέπεται, στα πλαίσια της εκτέλεσης του εθνικού εθίμου, δια χορηγήσεως σχετικής άδειας από τις κατά τόπους Αστυνομικές Αρχές, η ελεγχόμενη κατασκευή και χρήση φωτοβολίδων, βεγγαλικών, κροτίδων ή άλλων υλικών σχετικών με τις διατάξεις του παρόντος νόμου».

Αθήνα, 27 Ιουνίου 2016

Οι εισηγητές
Δημήτριος Βασιλείου
Γεώργιος Φωτόπουλος
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Τμήματος
Μελετών Οικονομίας, Περιβάλλοντος και Τεχνολογίας
Κώστας Παπαδημητρίου
Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών
(Για τις παρατηρήσεις 5 και 8)

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

